

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegrafului Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 ff.,
rândul cu litere garmond.

Monarhul către armată.

În presara zilei nașterii Monarhului nostru, Arhiducele *Frideric*, mareșal și comandant suprem al tuturor trupelor austro-ungare, aflătoare pe câmpul de războiu, s'a prezentat la Maiestatea Sa, în palatul din Schönbrunn, pentru a-i aduce felicitări în numele armatei și al marinei. A adresat Maiestății Sale vorbirea următoare:

„Maiestate! Adânc emoționat rog pe Maiestatea Voastră să-mi permită, ca din prilejul zilei nașterii se pot depune la picioarele Maiestății Voastre cele mai devotate și sincere felicitări, în numele armatei și al marinei. Cu entuziasmă iubire și stimă, cu sinceră admirație privește în ziua aceasta, dela mareșal până la cel mai tânăr soldat, întreaga putere armată la supremul ei conducător, la sublimul ei model, pe care providența divină l-a încărcat cu grije grele ale celui mai mare războiu din istoria universală, la apusul vieții pline de muncă și jertfe și consacrată binelui popoarelor sale. Înainte cu un an, la începutul luptei mari, am promis Maiestății Voastre, că vom fi statornici și credincioși. Ceașuri grele a trebuit să trăim, jertfe dureroase a trebuit să aducem. Dar *promisiunea am ținut-o!* Atotputernicul a fost cu noi și cu aliatul nostru. Ofensiva dușmanului preputernic dela răsărit s'a prăbușit. Masele bătute dușmane se retrag și înzadar se aruncă astutul dușman dela sud, în sălbatică sa mânie, asupra apărătorilor credincioși. *Scut și sabie!* Aceasta a fost credincioasa armată a Maiestății Voastre în anul trecut și așa va rămânea ea, spre onoarea ei proprie, spre fericirea patriei și spre gloria supremului ei comandant. Aceasta se fie voea atotputernicului“.

Maiestatea Sa s'a îndurat preagrațios a răspunde următoarele:

„Dacă în zile foarte serioase, și în ziua nașterii mele mai bine decât altădată, reprivesc asupra trecutului și a prezentului, simțesc foarte adânc, ce dar îmi oferă mie alipirea și iubirea, credința și voea de jertfire, și cu multă satisfacție știu se apreciez doririle armatei mele, pe cari, iubite mareșale, mi le-ai exprimat acum, în cuvinte pătrunzătoare. Din toată inima îți mulțumesc, și până la cel mai tânăr soldat tuturor luptătorilor, pentru toate faptele splendide, vitejești și statornice, dintr'un an îndeplinit de războiu, bogat în evenimente, pe cari armata Austro-Ungariei, în prietenie credincioasă de arme cu glorioasa armată germană, le-a sevârșit în mod victorios. În gândul meu și în inima mea sunt a-

colo, la credincioșii mei luptători din armată și marină și împlor pe sama lor binecuvântarea celui atotputernic. Cu credință în providența divină, cu puteri unite vrem se suportăm toate ispitele, neajunsurile și primejdiile cari ne mai sunt date până la esoperarea păcii oneste, care garantează binele patriei. Precum strâng aici cu căldură mâna care poartă bastonul de mareșal, tot așa cea mai sinceră mulțumită și salutare sboară în depărtare la *bravii mei viteji, cari la nord și la sud, ca scut și sabie apăra monarhia austro-ungară.* Cu mine împreună, precum acum, așa și în viitorul îndepărtat, fiecare va fi conștient despre aceea, ce posedem în armată“.

Atât vorbirea mareșalului, cât și răspunsul Maiestății Sale, a fost adus la cunoștința tuturor trupelor de pe câmpul de războiu într'un ordin de zi al armatei, încheiat cu cuvintele următoare: „Soldați! La cuvintele grațioase ale supremului nostru Domn n'avem decât un singur răspuns: *Cu credință până la moarte! Frideric, Arhiduce, mareșal, comandantul suprem al armatei“.*

O veche primejdie și totuși nouă.

— De pe natură. —

(x) Oamenii noștri, atât dela sate, cât și dela orașele, sunt încă foarte departe de a pricepe temeinic primejdia nemărginită, ce se naște din consumarea băuturilor spirtoase.

Fie satul românesc cât de sărac și amărât, vei găsi însă totdeauna într'insul cel puțin o clădire, unde strigătele și larma cântecelor răgușite, ce resună mai ales la sărbători, te fac să te oprești pe un moment și să meditezi asupra viitorului unui neam, care pare că dinadins caută mijloacele să n'aibe noroc în lumea pământescă.

Clădirea, de care amintim, este situată de obicei la un loc mai vădit; are una sau două camere, mai mult sau mai puțin întunecoase. La mesele lungi, în aerul particular al cârciumei, în fumul tutunului prost, șed setoșii satului, să se «răcorească» dacă li-i cald, și să se «încălzească» dacă li-i frig, să-și înece neazul când sunt mahniiți, și să-și sporească bucuria când sunt veseli.

Bănișorii, câștigați pe bucate și vite, pe lemne vândute, pe muncă săvârșită în sudori, se strecoară — după așa prilejuri — pe nesimțite... Cei de-acasă, copiii și nevasta, să mai rabde și să mai aștepte!... Ba, câte odată tatăl amețit de rachiu, ca să scape de muștrările lor, îi trimite dacă li-i foame, să plece noaptea la case de bogați și — să fure ce pot.

Eată isprava rachiului tâmpind simțirile și mintea!

S'ar putea ca în comună să lipsească școala; ori, s'ar putea să fie în stare derăpănată, ca și biserica, ce stă să cadă în ruină. — Dar birtul? Este alt ceva! Așa bunătate, așa odor, cum ar lipsi din mijlocul creștinilor cu rost!

Dacă este sub «demnitatea» domnilor dela orașe a nu merge zilnic la cafenele și restaurante, de ce oare n'ar ținea și săteanul la birturile și cârciumele sale iubite?

Și apoi nu numai domni poartă, dacă e vorbă, vina și păcatul acestei stări de lucruri; ci păcătos este însuși statul, care de o parte incasează dări din vânzarea băuturilor, dar de altă parte devine complice la ruina morală și materială a cetățenilor săi... Astfel gândesc unii.

Argumentele acestea, mai mult țărănești, cuprind o parte de adevăr. Nu sunt însă drepte.

E treaba «domnilor» să nu umble totdeauna cu pildă bună în fruntea obștei. E treaba statului să susțină băutura ca factor important în dezvoltarea sa economică și deocamdată să-și dreagă finanțele chiar și cu ajutorul cârciumelor. Dar nu e treaba celor mici să pună la cale statul și pe «domni».

Țăranul să-și îndrepteze privirile în altă parte. Să i se arate bună oară, că astăzi există țări, unde în comună nu se găsește absolut nici o cârciumă. Asta i se va părea de sigur curată poveste. Sat fără birt! — Și e realitate înveselitoare.

Comunele acestea nici nu mai au înfățișarea de sate, ci crezi că sunt toate orașe: Au străzi largi, uneori pavate, pe de laturi cu pomi roditori sau arbori bine grijiți, case solid zidite, biserici, școale, biblioteci, locuitori harnici. De toate află într'insele, ca să te mulțumească sufletește, — numai cârciume ca 'n palmă.

Firește, prima întrebare ar fi: Apoi bine, oamenii aceștia, din orașe fără cârciume, oare unde își petrec ei la zile mari, sau în ceașuri când n'au ce face? Căci doară toți avem nevoie de distracție, de schimbat o vorbă bună cu vecinii și cu lumea!

Răspundem: Comunele din țările acestea, binecuvântate de Domnul, și-au înființat așa zise *localuri anti-alcoolice* unde locuitorii se întrunesc, și cu cheltueală neînsemnată se împărtășesc de petreceri atrăgătoare, frumoase și folositoare. Se dau oaspeților, la dorință, și băuturi, dar băuturi sănătoase, care nu îmbată pe nimeni, și nu pricinuesc nici gâlceavă, nici bătaie, nici dușmănie.

Și trebuie să se știe, că satele înfloritoare, de care pomem aici, fuseseră înainte cu câteva decenii cele mai făimoase prin bețiile lor strașnice, prin fărădelegile și jafurile făcute sub înrăurirea otrăvitelor băuturi.

Totuși schimbarea minunată spre bine s'a putut produce. Persoanele de acolo nu mai mor de dragul cârciumei; căci dragostea și-o închină așezămintelor cu adevărat umanitare:

școalei, bisericii, localurilor anti-alcoolice, casei de citire ș'altor bunătăți.

Unde este naivul, care să afirme, că tocmai la noi este cu desăvârșire imposibilă îmbunătățirea moravurilor în generațiile ce vin?

Epoca eroică.

I.

Ne e dat să trăim timpuri mărețe, cum nu le-au trăit nici strămoșii noștri și nu le vor trăi nici strănepoții noștri. Timpuri grele, dar frumoase, în cari avem atât de multe de învățat încât ar trebui să fim recunoscători providenței, că a așezat generația noastră la începutul secolului al XX.

Istoria omenirii nu cunoaște un eveniment de importanță războiului actual. Și înainte popoarele s'au dușmănit și s'au luptat între ele; și înainte interesele, ambițiunile, nevoile și pirateria au adus față în față pe apărătorii cauzelor adverse. De la omul primitiv, ce-și apăra micul său avut, sau râvnia la acel al vecinului, fără altă armă decât puterea brațelor sale, și până la războaiele din ultimii ani, sângele omenesc a curs neconținut. Și totuși ce deosebire! Ce evoluție formidabilă dela acele timpuri depărtate până la războiul modern! În decursul veacurilor toate s'au prefăcut, toate au luat un alt aspect, iar la baza tuturor preschimbarilor se află: *civilizația.*

Cele dintâi războaie se faceau fără respectarea vreunei reguli sau prescripțiuni. Orice mijloace erau permise, dacă înlesneau înfrângerea dușmanului. Nu se făcea deosebire între militanți și populațiunea pacinică din zona luptelor. Nu se respecta avutul particular, nici de către dușman, nici de către armata proprie. Prisonierii, dacă se făceau, erau omorâți, de cele mai multe ori în chinuri grozave. Răniții aveau aceeași soartă nenorocită. Astăzi războaiele se fac după reguli perfect stabilite, pe cari statele civilizate și-au luat angajamentul să le respecte. Dreptul ginților, convențiunile dela Haga, Geneva și Londra, impun beligeranților anumite restricțiuni, cari dau luptelor de astăzi o caracteristică generală cavalierească și umanitară.

Dar dacă se cruță răniții și locuitorii necombatanți, dacă nu se otrăvesc puțurile și nu se omoară prizonierii: războiul a căpătat în schimb o înfățișare teribilă de precizie în nimicirea maselor de oameni. E un masacru sistematic, științific.

Deosebiri arătate mai sus ne fac să privim operațiunile războiului actual sub un alt aspect. Dar evoluția cea mai mare a suferit-o de sigur organizația internă a statelor în timp de campanie. Mai înainte influența acțiunilor militare asupra populațiunei țării beligerante era aproape fără însemnătate. Dacă războiul se făcea pe teritor străin, și dacă

statul n'avea absolută nevoie de producțiunea statului inamic, războiul nici nu se simțea în interior. Astăzi repercusiunea luptelor din tranșeele cele mai depărtate ajunge în toate unghiurile țării, determină toată activitatea și schimbă cu totul caracteristica națiunilor. Intreaga economie națională se adaptează la noua stare de lucruri; industrii vechi sunt silite să dispară și cedează locul altora nouă, menite să satisfacă nevoile timpului; solul trebuie să conformeze produsele sale necesităților nouă, știința este îndrumată în alte direcțiuni. Toate acestea se bazează pe munca omenescă, fie fizică, fie intelectuală, și această muncă, altfel distribuită, altfel executată, a adus acea schimbare radicală a aspectului diferitelor țări.

Concluzura strânsă între întreaga națiune și cea parte dintr'nsa, pe care o reprezintă pe câmpul de luptă, permite să dăm epocii noastre numele ce l-am ales ca titlu al acestui modest studiu: *Epoca Eroică*. Caracteristica ei generală este o dovadă strălucită a triumfului ideii de stat. Triumful e cu atât mai mare, cu cât reprezintă o triplă victorie, anume, asupra umanismului, care sub diferite forme derivă în teoriile sale dela ființa omenirii, ca o unitate viitoare, asupra individualismului, cum îl admitea vechiul liberalism pentru apărarea fiecărui om în contra statului, în fine asupra comunismului, care vrea să creeze o societate internațională pe baza producțiunii comune.

Ideea de stat a avut multe greutăți de întâmpinat și multe obstacole de trecut. Abia cunoscută în timpurile feudalității, era considerată ca un principiu ostil în epoca monarhiilor absolute, căci era implicată de stăpânirea despotică a unui sau a unui grup de privilegiați. De aceea deviza revoluției franceze a fost: *moarte statului*. Deviza a fost atât de bine pusă în practică, încât după revoluție a urmat, ca o necesitate, dictatura. Încă la 1848 vechiul liberalism, care tinde la o generalizare forțată, avea principiu: cu cât statul e mai slab, cu atât poporul e mai tare. După aceea de abia începe să apară necesitatea ideii de stat, înălțurând antagonismul dintre stat și popor. Deosebiri de clasă împuneau maselor poporului să ceară dela stat sprijin și ajutor în contra păturii aristocratice. Pe fundamentul politicii sociale moderne creștea puterea statului. Fiecare lege nouă și fiecare măsură de salut public, la început suportată cu aversiune, a fost cu timpul judecată ca utilă și necesară și astfel încet s'au câștigat simpatiile tuturor cetățenilor în favoarea statului.

În mijlocul acestei pacifice dezvoltări izbucnește deodată marele război, în care întreaga națiune trebuie să lupte pentru existența sa. Acum statul ajunge la apogeul dominațiunii sale: el devine unicul scop, pentru care se luptă. Puterea lui e enormă, e ocultă, el nu dispune numai de acțiunile cetățenilor săi, dar coordonează și gândurile lor. O putere măreață și înfiorătoare, sub care rezistența spiritelor opoziționiste de până acum câteva luni a fost zdrobită. Au existat și mai înainte cugetători, cari ridicau statul mai presus de orice. Doctrina lui Hegel era: «Statul este realitatea ideii morale, este însuși spiritul moral, care cugetă și știe și execută ceea ce știe».

Regenerarea Germaniei la începutul secolului al XIX a fost mult influențată de principiul acesta. Astăzi vedem o aplicare în cea mai largă măsură a doctrinei lui Hegel, ea a devenit un cult, o religie și dogmele ei sunt: omul individual este un factor neînsemnat, care nu capătă putere decât prin statul, căruia îi aparține. Năzuința emancipării proprii perso-

nalității e zadarnică. Nu există decât o singură menire, anume, consacrarea completă a eu-lui în folosul statului supraindividual. Chiar în învățătura în genere cosmopolită și pacifistă a lui Kant găsim anume idei, ce se aplică astăzi în toată vigoarea lor: «Nu suntem pe lume spre a fi fericiți, ci spre a ne face datorii». Sentimentul de stat și sentimentul de datorie, iată cele două condițiuni esențiale ale forței naționale. Din existența lor însă decurge acea unitate de vederi, care în țările cu viață politică dezvoltată s'ar fi crezut o imposibilitate și care totuși a apărut triumfătoare în fața lumii uimite.

Socialismul câștigase în ultimul timp o însemnătate colosală în parlament și deci în legislație. Oricine a urmărit cu atenție evoluția socialismului a crezut, că acea notă internațională de unire pentru o idee va fi o garanție sigură pentru împedcarea oricărui război. Dar realitatea evenimentelor a dat o desmințire categorică acestei ipoteze. Tocmai aceia, cari până atunci au fost conduși în activitatea lor de principii cu totul străine de ideea de stat, au ajuns cei mai convinși apostoli ai ei, iar aceia, cari mai înainte păreau cei mai siguri propagatori, ne apar moderați în comparație cu cei dintâi. Și totuși aceștia au trebuit să sacrifice idei frumoase și valori reale de liberalism și umanism.

Cum se explică această minune? Un singur fapt mare și obiectiv e cert: Statul, care astăzi este reprezentat în prima linie de forța armată, este singur în stare să salveze națiunea de perire. Este deci mulțumirea ce se aduce salvatorului. Înainte de conflagrațiune existau două posibilități: *războiul*, ori cu toate rivalitățile popoarelor, — *evitarea războiului*. Imensa majoritate a întregii omeniri a crezut ipoteza a doua ca mai probabilă, căci răspunderea aceluia, care va deslănțui catastrofa, părea enormă. Istoria ne va preciza mai târziu, ce influențe și întâmplări au survenit, ca războiul totuși să izbucnească. Ceea ce putem afirma acum este, că dacă aceste influențe și întâmplări n'ar fi survenit, și dacă războiul ar fi fost deci evitat, sau amânat, principiile și modul de a vedea al multora ar fi astăzi altele decât acelea cari le au. Cosmopolitiții ar fi rămas cosmopolitiți, șovinistiții ar fi rămas șovinistiți.

Dispoziții

luate în adunarea extraordinară a comitatului Sibiiu la 21 August, pentru prevederea poporului cu grâu.

1. Agricultorii (economii) producenți au dreptul să rețină pe seama lor atâta grâu, cât le trebuie pentru sămânță și hrană până la 15 August 1916 computându-se de o persoană 10 kgr. pe lună, iar restul întrecător îl pot vinde cu prețul maximal de 39 cor. per maza metrică, cam 6 cor. ferdela de 20 litre până la 15 Septemvrie a. c.

2. Cei cari nu au grâu de loc, ori au mai puțin decât le trebuie, trebuie să *arate la primărie* cantitatea de care au lipsă până la 15 August 1916.

Arătarea se face până la 15 Septemvrie 1915.

3. Comitatul îngrijește și cumpără grâu pentru comunele rurale sătești, care se împarte la popor în măsură cum s'a anunțat — dar numai pe răspunderea comunelor — și în caz de lipsă anticipă și prețul de cumpărare pe timp scurt.

4. Până la 15 Septemvrie a. c. grâul nu se poate vinde și exporta afară de comitat, deci drept de a-l cumpăra au numai particularii din comitat lipsiți de grâu, brutarii și cârciumarii, fără intermedierea negustorilor.

5. Orașele se îngrijesc ele pentru prevederea locuitorilor cu grâu și făină.

6. Internate, reuniuni de consum, seminarii pot cumpăra grâu cu concesiune ministerială și afară de comitat. Concesiunea se obține la cerere adresată prin dl vice-comite, iar comunele politice ca atari nu au acest drept.

7. Dela 15 Septemvrie încolo, statul poate recuira grâul și sub prețul maximal de 39 cor., deci producții să fie în clar că au să-l dea și mai ieftin.

8. Cine ascunde grâu, cine vinde peste preț, poate fi pedepsit cu arest și cu bani grei.

9. Ceice se anunță la primărie — și noi le recomandăm să se anunțe toți cari nu au — dau o declarație, că plătesc grâul sub urmări de execuțiune.

10. Dacă ar veni mai târziu grâu din străinătate, mai ieftin, (din România și Bulgaria) ceice nu au, pot să cumpere grâu și mai ieftin, și atunci grâul comandat de ei, rămâne în sarcina comunei și a comitatului, dar nu e de neprevăzut, că se vor ivi și casuri de acestea în măsură mai mare, de aceea e și bine ca populația să se îngrijească până la 15 Septemvrie ca să se provadă și asigure de grâul necesar.

11. Comitatul împarte grâul prin preturi și primării *nemăcinat*, având să se îngrijească particularii pentru a-l preface în făină.

12. Comitatul Sibiiu, după toate probabilitățile, neavând grâu suficient va importa din alte comitate circa 100—200 vagoane, și acestea le va și asigura după ce vor sosi toate datele de lipsă.

Aceste sunt în esență dispozițiile luate pentru prevederea poporului cu grâu peste întreg anul.

Crisă ministerială în Grecia. Guvernul Greciei, presădat de domnul Gunaris, și-a înaintat demisia, care a fost acceptată din partea regelui. Demisia a fost provocată de faptul, că noua cameră grecească, întrunită săptămâna trecută, a ales de president cu mare majoritate pe un partisan al fostului ministru-president Venizelos, nu pe candidatul guvernului. Regele Greciei a încredințat formarea noului cabinet domnului Venizelos, care a cerut termen de gândire de patru zile. Cum se știe, Venizelos trece de mare amic al antantei.

Italia contra Turciei. Italia a declarat război Turciei și ambasadorul turcesc din Roma și-a părăsit postul. Ceeace înseamnă, că la multele stăruințe ale puterilor din antantă, Italia s'a decis se trimită și ea trupe la Dardanele, unde Francezii și Englezii singuri nu pot face nici o ispravă, nu pot lua strâmtoarele dela Turci. Să sperăm, că nu le vor putea lua nici cu ajutorul Italianilor, cari au se lupte acum pe două fronturi.

Eroii dela Ivangorod. Din prilejul decorării comandantului de corp din Sibiiu, a generalului de infanterie Hermann Kövess de Kövesháza, cu înaltul ordin leopoldin, i s'a trimis telegramă de felicitare din partea comitatului nostru, la care Excelența Sa a răspuns domnului comite suprem Walbaum următoarele: *Ilustrissime Domnule! În inima mea plină de gratitudine a aflat resunet salutului publicului patriotic și gata de jertfă al comitatului Sibiiu, adresat mie din prilejul luării Ivangorodului. Prin distincția dela locul preînalt, în prima linie a fost recunoscută atitudinea eroică a trupelor mele. Regimentul de infanterie 31 s'a distins și cu ocaziunea aceasta. A capturat 250 Ruși, patru tunuri grele și mai multe mitraliere.*

Cu ajutorul lui Dumnezeu învingerea rămâne pe partea noastră. Kövess, general de infanterie.

Toate cu Iisus.

Din englezește
de Gh. Henția prohod ort. rom.

Nu mai înțelepciunea Ta, Iisuse, dă orbilor putința de a vedea; numai ea ne învață a înțelege cântarea d. măriro a naturii, menirea creațiunii; numai prin instrucțiunea ei sfântă, întunecul v. eții se preface în lumină, pentru a înțelege pe Creator!

„Aceasta v'am vorbit, ca în mine să aveți pace. În lume străntoare veți avea, dar îndrăsnit, eu am biruit lumea”. (Ioan 16 33).

Cum se inteleg aceste cuvinte ale Iisusului cel sfânt al lumii?

El zice, că pentru aceea a vorbit și învățat, pentru ca să avem în El pace. Pace în El, — adică nu în corpul Lui, ci în spiritul Lui, în modul de gândire cel mare și sfânt al Lui, în raporturile Lui către lume și către Dumnezeu, cari să devină apoi și modul nostru de gândire și să fi și raporturile noastre.

Pace să avem în El! Dar cu cine? Căci unde are a se stabili pacea, a trebuit să premeargă o discordie. Pace cu Dumnezeu, cu Tatăl, cu cel mai sfânt; pace cu destinul nostru etern, cu noi înșine. Căci cu sine însuși, cu destinul său etern, cu Dumnezeu trăește cel păcătos în dușmanie. Numai în Iisus găsește împăcare și pace!

Pacea în Iisus e limpezirea spiritului omenesc deja aici pe pământ, prin puterea credinței sau prin religionea lui Iisus. Dar spiritul se limpezește atunci, când se curățește de toate necurățeniile, cari se ridică la el d'n cele pămăntești și cari tulbură și întunecă în el cele dumnezeiești, — pentru că el e creat după chipul lui Dumnezeu.

Și această limpezire se întâmplă prin eșirea victorioasă a spiritului d'n pământul grijilor, al dorințelor, al poftelor de toate zilele și al tuturor celorlalte simțiri necuviincioase, cari stau în contradicțiune cu cele dumnezeiești. Spiritul însă, — tocmai fiindcă se trege dela Dumnezeu, — știe prea bine, ce îi tulbură limpezirea și ce-i nimicește demnitatea lui. Și chiar dacă se lasă a fi condus de lanțul sclăviei prin plăcerile lui animale, prin iritațiunea frumății trupului său, prin mânia aceluia, prin râvna după cinste, sau prin invidia inimii sale, — el totuși se rușinează de aceste cătuși. El tinde după curățenia libertate și asemănare cu Dumnezeu — chiar și în ho', în tâhar, în erimialul cel mai dejosit. El, de s'ar e. funda cât de adânc în gunoii acțiunilor sale animale și al vieții sale, deși ar vrea chiar de toate, nu-si poate uita cine e, cine ar putea și să trebui să fi, și de ce origine înaltă e.

Privește la roșata întunecată a rușinei, care colorează obrazul celui ce se știe împovărat cu o faptă nedemnă. Ce e ea! Nu e altceva, decât mânia nobilă a spiritului contra demnității sale proprii. Privirea în pământ a celui vinovat nu e altceva, decât desconsiderarea și acuzarea spiritului său, care nu poate iovioge total tinderea după asemănarea lui Dumnezeu. Ori-ce spaimă a criminalului, ori ce tendință a păcătosului, de a se ascunde rușinea, — e mânia înștită a spiritului desonorat și contradicțivă lui față de păcatul, care-l vestejește. Ori-ce artă a oamenilor animalei, pentru a deveni total animale și pentru a abziere de originea lor dumnezeiească, e zadarnică; vocea unei ființe mai înalte strigă cu putere în ei; *conștiința e limba spiritului*.

Și el nu poate avea pace, până-ce nu a învins. Ori-ce sucumbare sub puterea senzualității îi mărește mizeria. Cine nu știe, că multor oameni păcătoși, cari n'au simțit în ei destulă energie pentru a se ridica, li-a devenit starea de călăntei așa de înșupatabilă, încât mai îngrabă li doreau moartea, decât să mai continue în aceea stare ticăloasă?

Și nu poate exista pace, până-ce noi n'am învins vehemența tuturor acelor inclinații și dorințe, cari ne cauzează nefericire; a tuturor acelor inclinații și dorințe a căror nerealizare ne susține în nemulțumire stătornică, și a căror împlinire în fine nu ne promite la nici un caz o tihnă constantă, ci cel mult regrete amare!

Noi nu putem dobândi pacea, de-at în Iisus, în modul de gândire cel dumnezeesc al Lui. Ni trebuie să ne limpezim spiritul în curățenia și inocența lui, și apoi în neguirea celor pămăntești, dacă vom că să ne apropiem iarăși de Dumnezeu, dacă vom că eternul Părinte al lumii să ne recunoască în spiritele noastre de fi și de semeni ai Săi.

Aceasta e pacea în Iisus! Și fără aceste pace nu există noroc în fericire, nu există nici o împăciuire.

„In lumea aceasta strămoare veți avea”, — a zis Isus. Și care nu simțeste, că toate experiențele de până acum dovedesc cuvântul acesta? Aici pe pământ nu există liniște. Totul se îmbuște în jurul nostru cu o gălăgie viforoasă către ultimul punct de odihnă, către pragul eternității; toate se schimbă; zilele zboară și se apropie sfârșitul fiecărui lucru.

„In lumea aceasta strămoare veți avea”. Cine e acela, care s'ar putea lăuda, că a devenit în fine derlin fericit?... Și dacă unul a ajuns în realitate ținta supremă a dorințelor sale: un câștig mare, o avere însemnată, un oficiu înalt și bine plătit, o onoare distinsă, o relație dorită cu ardoare, o răsușită norocoasă a întreprinderilor sale, un triumf asupra persecutorilor săi, o retragere din v. forul vieții, și dacă chiar în primul moment strigă pînă de bucurie: „Acum sunt pe deplin fericit; acum nu mai am nici o dorință!” — cât ține acel extaz de bucurie?... Deja după câteva ore începe a sbură; deja după câteva zile își face loc liniștea, după câteva săptămâni receală. Obicinuința face pe om mai indiferent. În fine găsim și la roze spini; de aer atarnă o durere, de lumină o umbră. Incepem cu dorințe nouă, ne facem nouă perspective și în curând griji nouă. Un bun nou, o avere nouă a sursă cu sine frică și spaimă nouă. Aici nu există liniște! (Va urma.)

Războiul.

A căzut fortăreața Kowno și a căzut și fortăreața Nowogeorgiewsk. Amândouă au fost luate dela Ruși de bravele trupe germane, după lupte grele. Rușii și-au ținut de datorință să le apere, dar au fost bătuti. La Kowno Nemții au pus mâna pe 400 de tunuri rusești și au făcut prizonieri cam zece mii de Ruși, iar la Nowogeorgiewsk 700 de tunuri au căzut în mâinile Germanilor și peste 85.000 de Ruși au ajuns în captivitate. Kowno a căzut Mercuri, Nowogeorgiewsk Vineri. În curs de 48 ore au ajuns deci prizonieri la Nemți cam 100.000 de Ruși, o armată respectabilă, întreagă, și Rușii au pierdut 1100 de tunuri, o avere respectabilă, întreagă. Plus apoi bogatul material de război, care se ținea de ele. E o înfrângere mare aceasta pentru Ruși, cari acum nu mai pot spune, că se retrag din motive strategice, ca se ademenească pe Nemți și pe ai noștri mai înălăuntrul țării, căci se vede apriat, că ei *au voit* se apere până la ultima răsufare aceste două fortărețe, dar *n'au putut*. Nemții le-au luat cu asalt bravuros dela ei. Mai este acum de luat fortăreața Brest-Litowsk, în contra căreia luptă trupele noastre, și apoi Rușii pot să-și iee ramas bun dela Polonia, căci nu mai e a lor. La Brest-Litowsk încă încearcă se reziste Rușii, dar zadarnice le vor fi toate încercările, căci vor perde și cetatea aceasta, ultimul razim, poate că cu perderi și mai mari decât cele avute la celelalte două, pierdute săptămâna trecută, și la celelalte multe, pierdute mai înainte. Dela fronturile celelalte nu e nimic mai însemnat de înregistrat. Atacurile dușmane sunt pretutindenea respinse cu bravură rară.

Știrile primite astăzi ne spun, că cercul de încunjurare în jurul fortăreței rusești Brest-Litowsk, a devenit iarăși mai mic, ceea ce înseamnă, că trupele noastre și cele germane s'au apropiat și mai bine de ea din toate părțile. Se face pomenire în rapoartele oficioase de nou despre vitejia trupelor din Ardeal, mai ales a infanteriei, dovedită și la înaintarea spre aceasta fortăreață, și se constată înaintarea continuă a tuturor trupelor aliate pe teritor rusesc și retragerea Rușilor pe întreaga linie.

La Dardanele Turcii au avut un succes frumos. După o luptă îndârjită de 15 ore au scos pe Englezi din orașul Lehaj și din împrejurime, luându-le patru tunuri, mai multe mitraliere, puști, muniție, etc. Mai multe sute de Englezi au ramas morți pe câmpul de luptă. Englezii s'au retras în fugă mare până la Aden, unde s'au ascuns în tranșee. În marea os-

tică la Riga, s'a ciocnit flota germană cu cea rusească. Rușii au pierdut mai multe torpiloare și un vas mare de război. În cercurile guvernamentale rusești se așteaptă, ca în curând se fie luată și Riga de către Nemți, când apoi va urma înaintarea acestora spre — Petrograd. Așa se fie, cum Rușii prevestesc!

NOUȚĂȚI.

În fața Monarhului. Toate comitetele țării se vor prezenta în 2 Septembrie a. c. prin delegații în fața Majestății Sale, Domnitorului nostru, pentru a-i aduce felicitări de ziua nașterii. Din delegațiunea comitatului Caraș-Severin fac parte și Preasfinții lor, Episcopii Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului și Dr. Valeriu Frențiu al Lugojului, iar delegația comitatului Sibiu, aleasă în congregația extraordinară ținută Sâmbătă la orele 11, e compusă astfel: Comitele suprem Walbaum, vicecomitele Fabritius, asesorul consistorial Nicolae Ivan, notarul public Zăgoni și fabricantul Gölner.

De 28 de ani. Al'teta Sa imperială și regală, Arhiducele Carol Francisc Iosif, moștenitorul nostru de tron, a împlinit Marti anul al 28-lea al etății. Din acest prilej Al'teta Sa a primit numeroase felicitări dela membrii casei domnitoare, dela domnitori streini și dela dignitarii monarhiei austro-ungare.

Distincția părechei moștenitoare de tron. Majestatea Sa Monarhul a conferit arhiducelui moștenitor Carol Francisc Iosif și arhiducesei Zila steua pentru merite a Crucii Roșii cu decorația de război. Atât arhiducele cât și soția sa au sprjinit în mare măsură instituțiile Crucii Roșii, și afară de aceasta au arătat un deosebit interes cu prilejul îngrijirii răniților din actualul război.

Serbare în Cluj. În 18 August a. c., cu prilejul zilei natale a Monarhului, s'a făcut la Cluj desvelirea festivă a *Ostașului de fier*, un monument analog cu cel din Sibiu și din alte orașe. La serbare au participat toate notabilitățile Clujului. Intre reprezentanții bisericilor a asistat și protopopul ortodox român, părintele *Tuliu Roșescu*, care a rostit o cuvântare în limba românească, aplaudată de public. Primul cui în stane l-a bătut comisarul guvernului, contele Bethlen în numele Majestății Sale domnitorului. Au urmat apoi reprezentanții bisericesti în ordinea următoare: abatele romano-catolic, episcopul unitar, episcopul reformat, protopopul gr.-cat. Dr. Dalianu, protopopul ort. român Roșescu, preotul luteran și primul rabin al comunității izraelite clujene.

Nou avocat. Camera advocațională din Cluj înștiințează, că avocatul din Alba Iulia, Dr. Ioan Colbazi, este primit în lista advocaților.

Peste două milioane de prizonieri. Numărul prizonierilor de război, ajunși în mâinile armatelor germane și austro-ungare, a trecut peste două milioane. Primul milion s'a făcut în timp de șase luni și trei săptămâni, al doilea milion în cinci luni și trei săptămâni.

În retragere. Din Viena se anunță: Trupele noastre neobosite urmăresc pretutindeni pe ruși și nu-i lasă niciări să răsușie. Ariergardele dușmane sânt repede atacate în tot locul și bătute. Retragerea este prin urmare tot mai arzătoare. Cu toate acestea partea principală a armatei rusești a câștigat în dărătul său oarecare teren prin jertfirea ariergardelor ce se luptă cu îndărărire. Cipe se gândește la înconjurarea sau la nimicirea totală a trupelor dușmane, pierde din vedere, că lucrul acesta, în urma uriașei întinderi a frontului, nu mai este cu putință.

Serviciu divin rutenesc-românesc. Cu prilejul zilei nașterii înțeleptului și glorioșului împărat și rege Francisc Iosif I-ul, s'a celebrat serviciu divin în Karlsbad, după cum ni se scrie de acolo, de către preoții militari: Ruteanul P. Theophil Draczyński, vicemaresal, deputat dietal și Românul Sever A. Pecurariu. Ecteniile, răspunsurile precum și rugăciunile prescise s'au făcut alternativ: una rutenesc, cealaltă românească, iar vorbirile de loialitate, credință și dorirea de sănătate pentru Monarhul nostru s'au ținut în ambele limbi paralel. Publicul, precum și soldații răniți, au fost adânc impresionati de serviciul comun al preoților ortodoci.

La Moscova. Guvernul rusesc a luat măsuri, ca guvernatorii provinciilor să trimită la Moscova, nu la Petrograd, toate obiectele de valoare de pe teritoriul amenințat de dușmani.

Un premiu pentru bombardarea Vienei. Ziarul *Popolo d' Italia* a primit dela un patriot italian suma de două mii de lire ca premiu pentru cel dintâi aviator, care va reuși să bombardeze Viena.

Ordinul Crucea de război. Majestatea Sa Monarhul a adresat miniștrilor Burian, Tisza și Süggh un autograf, prin care înființează ordinul *Crucea de război* pentru merite civile.

† Romulus Mircea Bucșa, drăgălașul fiu al parcului Romulus Bucșa din Sibiu, sub. inferior, după un morb seurt, a răposat Joi în 19 August n. a. c. în frageda etate de 16 luni. Înormântarea osemintelor pămanțese a avut loc Sâmbătă în 21 August a. c. în cimiterul din suburbiul inferior.

Un episcop obosit. După deschiderea sinodului bisericii evanghelice de dincolo de Dunăre, episcopul acestei biserici, Gyurácz Ferencz, a declarat că a împlinit anul al 74-lea al vieții, petrecută în muncă grea, se simte deci obosit și dorește se petreacă în liniște restul vieții. A rugat sinodul să i primească abdicarea și se procedeză cât mai în grabă la alegerea successorului. S'au pus stăruințe mari pe lângă bătrânul episcop, ca se rămână în post cel puțin până după terminarea războiului.

† Emilia Suceava fiica preotului ort. român din Buduș, a decedat după un morb greu și îndelungat, Joi în 19 August n. la 4 ore p. m. în etate de 17 ani. Înormântarea defunctei s'a săvârșit Sâmbătă, în 21 August n. la 2 ore p. m. în cimiterul gr.-or. din Buduș. Od hoesacă în pace!

Mort în etate de 119 ani. Se știe, că în general medicii nu se bucură de lungă viață. Totuși se ivesc uneori excepții. Din comuna B. Kereztur, în Ungaria, se vestește moartea medicului comunal Dr. Simonovici, care a trăit o sută nouăsprezece ani împliniți.

În ajunul căderii. Un călător, sosit dela Riga la Copenhaga, povestește: S'au luat toate pregătirile în vederea intrării germanilor în orașul rusesc Riga. Imprejurimea este devastată cu desăvârșire, ca să nu aducă dușmanului nici un folos. Toate statuetele și alte monumente au fost duse, afară de monumentul lui Petru cel mare, lăsat ca zeu apărător al orașului. S'au transportat și banii din toate băncile, precum și clopotele bisericilor și alte numeroase lucruri de pref. Adăpostirea lor se face la Moscova, unde sosesc refugiații în mare număr. Căile ferate dela Riga sânt subminate, pentru a putea fi nimicite la trebuință imediat.

Nu mai au încredere. Italienii nu se mai încred în rapoartele oficiale rusești, care au retăcut căderea fortărețelor rusești Lomza, Ostrolenka ș. p., vorbind de învingeri rusești, care nu existau decât pe hârtie. Din Lugano se scrie, că publicul italian pretinde acum dela presa fruntașă să publice totdeauna rapoartele oficiale germane și austriace.

Părerăa unui subcolonel rus. Un ziarist polonez a avut o interesantă convorbire cu un subcolonel rus, căzut în captivitatea noastră. Întrebat, între altele, despre cauza nesucceselor rusești, subcolonelul — un ofițer foarte deștept și cult — a răspuns următoarele: Cauza nesucceselor noastre consistă în atâtea împrejurări morale și fizice, încât ea nu se poate cuprinde în câteva scurte cuvinte. Noi, rușii, nu ne simțim încă b'ruiți; de și este sigur, că ori care alt stat al lumii s'ar fi prăpădit după atâtea pierderi colosale. Trebuie să recunosc, că astăzi și mult timp de aici încolo noi nu putem urma decât o tactică defensivă și nu ne este iertat să gândim nici măcar la strategia defensivă. Hotărârea strategică este condiționată de libertatea acțiunii: aceasta însă ni-au luat-o aliații germani și austro-ungari, cari ne fortează să primim lupta în timpul și în locu!, unde și când voiesc ei. Așadar nu ne rămâne alt ceva, decât apărarea tactică: unde sântem loviți, ținem corpurile noastre vii și lăsăm dușmanul să înainteze numai pas de pas.

Bioscopul Apollo. Luni și Marti în 23 și 24 August n. 1915 se va reprezenta următorul program: Regele Hold, dramă socială în 3 acte. Animalul în om, dramă criminală senzațională în 4 acte. Afară de aceasta un program de întregire.

Cărți și reviste.

Sărbătoarea Morții este titlul unui volumăș de versuri scrise de A. Cobruș sub inspirația războiului actual. S'a tipărit în „Concordia” în Arad și costă 1.50 cor. Exemplarul. Se poate comanda la administrația ziarului „Românul” în Arad.

Cântece d'n război. Primim la redacție: Cântece vitejești, adunate de Dr. Dimitrie Cioloca. Caransebeș, 1915. Tipografia diecezană. — Este o culegere de versuri populare, parte apărute în ziarele noastre cu prilejul actualului război, parte primite dela ostașii aflați în campanie, sau dela oamenii lor rămași acasă. Broșura, de 46 pagini, cuprinde sub titlul *Vitejești* în deosebi versuri narative, cu subiecte mai mult sau mai puțin eroice. Dl Cioloca promite să completeze culegerea, tipărind cântece de dor, jale și de altă natură în raport cu războiul. Nu încapă îndoială, că prin publicațiunea aceasta se face un bun serviciu, atât soldaților, cât și celor ce se ocupă cu studiul literaturii populare. Broșura *Vitejești*, care are 37 cântece — unele dela soldații ardeleni, — se vînde cu 40 fileri exemplar și se găsește la toate librăriile din țara noastră, precum și la editor, Dr. Dimitrie Cioloca, profesor în Caransebeș. Revanzătorilor li se dă rabatul cuvenit.

Poșta redacției.

Timarul Mitru Dragomir Feldpost 62. Am primit scrisoarea. Ne pare bine că v'am făcut bucurie cu trimiterea foii, care merge fără plată. Să veniți sănătoși toți acasă.

Dlul G. L. în Preșmer. La seminarul arhidiecezan „Andreian”, înmatriculările pe anul școl. 1915/16 în ambele secțiuni se vor face din 1/14—3/16 Septembrie a. c., iar în 4/17 Septembrie se vor începe prelegerile.

Domnului G. G. în Corna. În cele două volume, apărute până acum din cartea „Pe câmpul de onoare”, au fost trecuți cam trei mii de soldați, morți pe la începutul războiului pe câmpul de onoare. Ea abia va putea fi terminată la câțiva ani după sfârșirea războiului. Din ea nu poți ști deci acumă nimica. Noi avem cele două volume apărute, dar n'am găsit în ele numele D-voastre. Semnul, că în August și Septembrie anul trecut nici unul nu era mort dintre copiii D-voastre. Cei ajunși în captivitate nu sunt trecuți în carte, ci numai morții.

Note și impresii.

Tomsina Carlyle. Este o fată americană, care s'a născut oarbă. În timp de 25 de ani a învățat cu toate acestea la școala, începând dela școala primară până la facultatea de medicină. Tomsina Carlyle, cu aenergia proprie unei americane, nu s'a lăsat până ce n'a terminat studiul științelor medicale. Obținând doctoratul a pretins dela colegii săi să fie operată, pentru a i se da vederea, de care în viața ei încă nu se bucurase. Doctorii colegi nu s'au lăsat; căci aflău cu reputință să-și câștige acest organ, mai ales că cinci operațiuni ce i s'au făcut au rămas fără rezultat. Tomsina Carlyle stăruie d'n toate puterile, să i se faă a șasa operație, după un plan al său propriu. În sfârșit unul dintre doctori a cedat. Operația s'a făcut conform indicațiilor sale, și a izbutit. Tomsina Carlyle, oarbă din naștere, după 25 ani, vede cu amândoi ochii.

Din puterea și voința ei nestrămutată, o femeie și-a dobândit organul cel mai prețios omului: vederea.

Învățământ latin intuitiv. Directorul unui liceu din California observase, că interesul școlărilor săi pentru limba latină scădea pe a ce merge, deoarece le lipsea înțelegerea frumusețelor culturii antice.

Ca să îndrepteze defectul elevilor săi, directorului i-a venit o idee originală: A înțemit în institutul său o sală latină, care înfățișă o locuință romană de pe timpul cezarilor. În sală se găsesc bănci, busturi, statuete și chiar un altar al penaiților sau lărilor (al zeilor domestici). De și marmore lucitoare, d'n care sânt construite obiectele acestea, nu este al ceva decât modestul lemn de brad, totuși efectul sale intuitive latine este foarte însemnat, cu atât mai vârtos că la întoarcerea ei au contribuit cu lucrul lor și elevii sub conducerea directorului. La sfârșitul anului școlar, toți tinerii promovați ai institutului se întrunesc în sala amintită la un banquet roman. Participanții banquetului poartă costume antice.

